

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

25.01.2024

м. Дніпро

№54/4 -р/к

Справа № 54/18-23

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Покровською міською радою Дніпропетровської області Рішенням від 24 червня 2016 року № 16 «Про встановлення ставок земельного податку на території Покровської міської ради», викладеним в редакції Рішення від 22.06.2018 №14, яке набрало чинності з 01.01.2019 та подальшими змінами до цього Рішення, для фізичних та юридичних осіб встановлені різні ставки земельного податку за земельні ділянки, за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено.

За результатами розгляду справи № 54/18-23, адміністративною колегією Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, встановлення Покровською міською радою Дніпропетровської області у Рішенні від 24 червня 2016 року № 16 «Про встановлення ставок земельного податку на території Покровської міської ради», викладеним в редакції Рішення від 22.06.2018 №14, для фізичних та юридичних осіб різних ставок земельного податку, за земельні ділянки за однаковими кодами цільового призначення земель, нормативну грошову оцінку яких не проведено, визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним абзацом сьомим частини другої статті 15 цього Закону, у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, шляхом надання окремим групам суб'єктів господарювання переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що могло призвести до спотворення конкуренції.

У ході розгляду справи № 54/18-23 Покровською міською радою Дніпропетровської області прийнято Рішення від 30.06.2023 №19 «Про внесення змін до Рішення 9 сесії міської ради 7 скликання від 24.06.2016 №16 «Про встановлення ставок земельного податку на території Покровської міської ради» (із змінами)», яке набрало чинності з 01.01.2024, та яким встановлено однакові ставки земельного податку для юридичних та фізичних осіб. Таким чином, порушення законодавства про захист економічної конкуренції щодо встановлення Покровською міською радою Дніпропетровської області для фізичних та юридичних осіб різних ставок земельного податку, припинено.

Адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи №54/18-23 про порушення Покровською міською радою законодавства про захист економічної конкуренції

та подання Другого відділу досліджень і розслідувань Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 03.08.2023 № 54-03/103п,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 02.05.2023 № 54/20-рп/к розпочато розгляд справи № 54/18-23, за ознаками вчинення Покровською міською радою Дніпропетровської області порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та визначеного абзацом восьмим частини другої статті 15 цього Закону, у вигляді антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, внаслідок яких окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами, які полягають у встановленні у Рішенні від 24 червня 2016 року № 16 «Про встановлення ставок земельного податку на території Покровської міської ради» (із змінами) для юридичних та фізичних осіб різних ставок земельного податку, за земельні ділянки за однаковими кодами цільового призначення земель, нормативну грошову оцінку яких не проведено.
- (2) Копію розпорядження від 02.05.2023 № 54/20-рп/к про початок розгляду справи № 54/18-23 надіслано Покровській міській раді Дніпропетровської області листом від 02.05.2023 № 54-02/939, яке отримано нею 08.05.2023.
- (3) Листом від 09.08.2023 №54-02/1620 Покровській міській раді Дніпропетровської області направлено копію подання з попередніми висновками у справі №54/18-23 від 03.08.2023 №54-03/103п, яке отримано 25.08.2023.
- (4) Листом від 03.10.2023 № 5198/06-24//10-2023 виконавчий комітет Покровської міської ради Дніпропетровської області відреагував на подання з попередніми висновками у справі №54/18-23 від 03.08.2023 №54-03/103п.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (5) Відповідачем у справі, є Покровська міська рада Дніпропетровської області (місцезнаходження: *інформація, доступ до якої обмежено*), ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація, доступ до якої обмежено*) (далі – Міська рада).
- (6) Міська рада, згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, є юридичною особою із організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування. Основним видом економічної діяльності якої є – «Державне управління загального характеру» (код КВЕД *інформація, доступ до якої обмежено*).
- (7) Міська рада є органом місцевого самоврядування, що представляє Покровську міську територіальну громаду у Дніпропетровській області з адміністративним центром у м. Покров, здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого

самоврядування, а також здійснює права суб'єкта комунальної власності.

- (8) Як орган місцевого самоврядування, Міська рада є суб'єктом відносин, що регулюються законодавством про захист економічної конкуренції.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЩОДО ВСТАНОВЛЕННЯ СТАВОК ЗІ СПЛАТИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ

- (9) Земельні відносини, які виникають під час забезпечення права на землю громадян, юридичних осіб, територіальних громад та держави регулюються Земельним кодексом України (далі – ЗКУ), Податковим кодексом України (далі – ПКУ), Законом України «Про землеустрій», Законом України «Про оренду землі» та іншими нормативно – правовими документами у цій сфері.
- (10) Згідно зі статтею 206 ЗКУ, використання землі в Україні є платним. Об'єктом плати за землю є земельна ділянка. Плата за землю справляється відповідно до закону.
- (11) Відповідно до пункту 35 частини першої статті 26 Закону виключною компетенцією сільських, селищних та міських рад є затвердження ставок земельного податку відповідно до ПКУ.
- (12) **Платою за землю** визначено обов'язковий платіж у складі податку на майно, що справляється у **формі земельного податку** або орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності (підпункт 14.1.147 пункту 14.1 статті 14 ПКУ).
- (13) Відповідно до статті 269 ПКУ платниками плати за землю є:
- платники земельного податку - **власники земельних ділянок**, земельних часток (паїв); землекористувачі, яким відповідно до закону **надані у користування земельні ділянки** державної та комунальної власності на правах постійного користування;
  - платники орендної плати - землекористувачі (орендарі) земельних ділянок державної та комунальної власності на умовах оренди.
- (14) ПКУ визначено певні межі встановлення розміру ставки плати за землю.
- (15) Статтею 274 ПКУ зазначено, що ставка податку за земельні ділянки, у тому числі право, на які фізичні особи мають як власники земельних часток (паїв), нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлюється у розмірі не більше 3 відсотків від їх нормативної грошової оцінки, для земель загального користування - не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для сільськогосподарських угідь - не менше 0,3 відсотка та не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для лісових земель - не більше 0,1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки.
- Ставка податку встановлюється у розмірі не більше 12 відсотків від їх нормативної грошової оцінки за земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім державної та комунальної форми власності).
- (16) В статті 277 ПКУ зазначено, що ставка податку за земельні ділянки, у тому числі право на які фізичні особи мають як власники земельних часток (паїв), нормативну грошову оцінку яких не проведено, розташовані за межами населених пунктів або в межах населених пунктів, встановлюється у розмірі не більше 5 відсотків від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області, для сільськогосподарських угідь - не менше 0,3 відсотка та не більше 5 відсотків від

нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області, а для лісових земель - не більше 0,1 відсотка від нормативної грошової оцінки площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.

- (17) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про оцінку земель», грошова оцінка земельних ділянок залежно від призначення та порядку проведення може бути нормативною і експертною. У той же час, нормативна грошова оцінка земельних ділянок використовується, зокрема для визначення розміру земельного податку.

Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування встановлюють ставки плати за землю та пільги щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території, як передбачено пунктом 284.1 статті 284 Податкового кодексу України.

4. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (18) За аналізом діючих у 2022 - 2023 роках рішень, якими встановлені ставки земельного податку, Відділенням з'ясовано, що Міською радою було прийнято Рішення від 24 червня 2016 року №16 «Про встановлення місцевих податків і зборів» (зі змінами, внесеними рішеннями: від 17.02.2017 №31; від 24.03.2017 №17; від 22.12.2017 №35; від 22.06.2018 №14; від 04.12.2018 №23; від 29.03.2019 №26; від 27.06.2019 №10, від 26.06.№20), (далі – Рішення №16).
- (19) Рішенням №16, викладеним в редакції Рішення від 22.06.2018 №14, яке набрало чинності з 01.01.2019, встановлені різні ставки земельного податку за земельні ділянки, за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено (по коду 01 Землі сільськогосподарського призначення): для фізичних осіб – **2,000**; для юридичних осіб – **5,000** (наведено у Таблиці 1).

Таблиця 1

Вид цільового призначення земель		За земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено (незалежно від місцезнаходження)		За земельні ділянки за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено	
		для юридичних осіб	для фізичних осіб	для юридичних осіб	для фізичних осіб
Код	Назва	3	4	6	7
1	2	3	4	6	7
01	Землі сільськогосподарського призначення	x	x	x	x
01.01	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	1,000	1,000	5,000	2,000
01.02	Для ведення фермерського господарства	1,000	1,000	5,000	2,000
01.03	Для ведення особистого	1,000	1,000	5,000	2,000

	селянського господарства				
01.04	Для ведення підсобного сільського господарства	1,000	1,000	5,000	2,000
01.05	Для індивідуального садівництва	1,000	1,000	5,000	2,000
01.06	Для колективного садівництва	0,300	0,300	5,000	2,000
01.07	Для городництва	1,000	1,000	5,000	2,000
01.08	Для сінокосіння і випасання худоби	1,000	1,000	5,000	2,000
01.09	Для дослідних і навчальних цілей	1,000	1,000	5,000	2,000
01.10	Для пропаганди передового досвіду ведення сільського господарства	1,000	1,000	5,000	2,000
01.11	Для надання послуг у сільському господарстві	1,000	1,000	5,000	2,000
01.12	Для розміщення інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції	1,000	1,000	5,000	2,000
01.13	Для іншого сільськогосподарського призначення	1,000	1,000	5,000	2,000
01.14	Для цілей підрозділів 01.01-01.13 та для збереження та використання земель природно-заповідного фонду	1,000	1,000	5,000	2,000

- (20) Змінами до Рішення №16, (викладеним в редакції Рішення від 22.06.2018 №14), внесеними Рішенням №10 від 27.06.2019 та №20 від 26.06.2020, дія цього Рішення подовжувалася на 2020 та 2021 роки. За інформацією Міської ради, у 2022 та 2023 роках, дія Рішення №16 (викладеним в редакції Рішення від 22.06.2018 №14) також була подовжена (лист від 23.05.2023 № 2712/06-24/10-2023).
- (21) Тобто, ставки земельного податку, встановлені змінами до Рішення №16 (внесеними Рішенням №14 від 22.06.2018, яке набрало чинності з 01.01.2019) діяли упродовж 2019 -2023 років.
- (22) Дія Рішення №16 (викладеним в редакції Рішення від 22.06.2018 №14) у 2022 - 2023 роках поширювалася на: м. Покров, с. Шолохове, с. Миронівка, с. Ульянівка.
- (23) Законодавство передбачає здійснення фізичною особою господарської діяльності як самозайнятою особою: фізичною особою-підприємцем або особою, яка провадить незалежну професійну діяльність (за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою-підприємцем та використовує найману працю не більше як чотирьох фізичних осіб).

- (24) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», суб'єктом господарювання є юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою.
- (25) Отже, фізичні особи при здійсненні господарської діяльності, так само, як і юридичні особи, мають право наймати працівників, зобов'язані у передбачених законом випадках одержати ліцензію на здійснення певних видів діяльності, сплачувати податки та інші обов'язкові платежі, вести облік результатів своєї підприємницької діяльності тощо.
- (26) На відміну від юридичних осіб фізичні особи-підприємці діють без установчих документів та обов'язкового формування статутного капіталу. Фізична особа, що здійснює господарську діяльність, є одночасно і власником бізнесу, і органом управління ним, а також може здійснювати підприємницьку діяльність без залучення найманої праці.
- (27) Головним управлінням Державної податкової служби у Дніпропетровській області (лист від 01.06.2023 №20427/5/04-36-04-02-13), повідомлено, що у 2022 – 2023 роках, згідно з наданою податковою звітністю по земельному податку, земельні ділянки, які знаходяться за межами населених пунктів, по яких не проведено нормативну грошову оцінку, з кодом цільового призначення 01.06 задекларовані ПАТ «Дніпропетровськгаз» (ідентифікаційний код *(інформація, доступ до якої обмежено)*).
- Зокрема, відповідно до вищезазначеного листа, сума сплаченого земельного податку ПАТ «Дніпропетровськгаз» за цим кодом (01.06), у 2022 році складала 7266 грн, а у 2023 році (станом на дату надання відповіді Відділенню - 31.05.2023) - 3093,31 грн.
- Фізичними особами-підприємцями податкові декларації по земельному податку на земельні ділянки за межами населених пунктів, по яких не проведено нормативну грошову оцінку, з кодами цільового призначення з 01.01 по 01.14 на 2022, 2023 роки, не подавалися.
- (28) Разом з тим, законодавством не встановлено обмежень та заборон щодо придбання у власність юридичними особами, фізичними особами – підприємцями та фізичними особами, земельних ділянок для здійснення в подальшому певної підприємницької діяльності з використанням таких ділянок.
- (29) Тобто, вступ на товарні ринки в територіальних межах Покровської міської територіальної громади для суб'єктів господарювання - юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, а також фізичних осіб, які мають у власності земельні ділянки, що можуть використовуватись для здійснення господарської діяльності (далі – фізичні особи), є відкритим.
- (30) При цьому, фізичні та юридичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність з використанням земельних ділянок за однаковим видом цільового призначення, вважаються учасниками одного (певного) товарного ринку, що діють в одних територіальних межах. Отже, такі юридичні та фізичні особи є конкурентами на певних товарних ринках.
- (31) Отже, юридичні та фізичні особи, що діють в одних територіальних межах та сплачують земельний податок за різними ставками, за земельні ділянки за межами

населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено за кодом Класифікації видів цільового призначення земель: 01 «Землі сільськогосподарського призначення» (а саме з 01.01 по 01.14), можуть знаходитися у нерівних конкурентних умовах.

- (32) Таким чином, фізичним особам, створюються більш сприятливі умови для розвитку підприємницької діяльності, ніж для юридичних осіб, оскільки в даному випадку фізичні особи здобувають переваги над іншими суб'єктами господарювання не завдяки власним досягненням, а внаслідок дії зовнішніх ринкових факторів, одним з яких є вплив державного органу (в даному випадку - прийняття Міською радою Рішення № 16).
- (33) На вимогу Відділення від 02.05.2023 №54-02/950, Міською радою (лист від 23.05.2023 № 2712/06-24/10-2023) повідомлено, що **(початок цитати)** «...на виконання Постанови КМУ від 24.05.2017 № 483 «Про затвердження форм типових рішень про встановлення ставок та пільг зі сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки» рішенням 34 сесії міської ради 7 скликання від 22 червня 2018 року №14, Покровською міською радою було внесено зміни до рішення №16 від 24.06.2016.

Станом на дату прийняття рішення №14, Покровська міська рада не мала в розпорядженні земель сільськогосподарського призначення за кодами видів цільового призначення земель з 01.01 по 01.14 (за межами населеного пункту нормативно грошову оцінку яких не проведено), але мала наміри приєднати Шолоховську територіальну громаду Нікопольського району на території якої знаходяться земельні ділянки сільськогосподарського призначення за кодами видів цільового призначення земель з 01.01 по 01.14.

Рішенням 39 сесії міської ради 7 скликання від 23.11.2018 року №1 «Про добровільне приєднання Шолоховської сільської територіальної громади Нікопольського району Дніпропетровської області (сіл Шолохове, Миронівка, Ульянівка) до територіальної громади міста Покров» до Покровської територіальної громади була приєднана Шолоховська сільська територіальна громада Нікопольського району.

Тобто, ставки земельного податку повинні діяти та розповсюджуватись на всю територію об'єднаної територіальної громади, як за межами адміністративно-територіальних одиниць так і в їх межах з 01.01.2019.

На виконання Постанови КМУ від 7 лютого 2018 р. № 105 «Про проведення загальнонаціональної (всеукраїнської) нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» у 2018 році було проведено загальнонаціональну (всеукраїнську) нормативну грошову оцінку земель сільськогосподарського призначення.

Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 16.11.2018 року №552 «Про затвердження технічної документації із загальнонаціональної (всеукраїнської) нормативної грошової оцінки землі сільськогосподарського призначення» було затверджено технічну документацію із загальнонаціональної (всеукраїнської) нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення, яка набрала чинності з 01 січня 2019 року.

Отже враховуючи вищевикладене, з 01.01.2019 не залишилось жодної неоціненої земельної ділянки, сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів, всі земельні ділянки мають нормативно грошову оцінку. Тому встановлена Рішенням №16 ставка земельного податку для фізичних та юридичних осіб в частині сплати податку на землю за кодами видів цільового призначення земель з 01.04 по 01.14 (за

земельні ділянки, нормативну грошову оцінку, яких не проведено) є неактуальною з 01.01.2019 й фактично не застосовується» (кінець цитати).

- (34) Твердження Міської ради про те, що з 01.01.2019 не залишилось жодної неоціненої земельної ділянки, сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів, всі земельні ділянки мають нормативно грошову оцінку, не відповідає інформації, наданої Головним управлінням Державної податкової служби у Дніпропетровській області (лист від 01.06.2023 №20427/5/04-36-04-02-13). Згідно з наданої податкової звітності по земельному податку, земельні ділянки, які знаходяться за межами населених пунктів, по яких не проведено нормативну грошову оцінку, з кодом цільового призначення 01.06 задекларовані ПАТ «Дніпропетровськгаз» (ідентифікаційний код (інформація, доступ до якої обмежено)). Зокрема, відповідно до вищезазначеного листа, сума сплаченого земельного податку ПАТ «Дніпропетровськгаз», у 2022 році складала 7266 грн, а у 2023 році (станом на дату надання відповіді Відділенню - 31.05.2023) складала 3093,31 грн.

5. НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНЦІЮ

- (35) Згідно із частиною третьою статті 18 Господарського кодексу України (далі – ГКУ) органам влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності, чи запроваджують обмеження на ринку, не передбачене законодавством. Законом можуть бути встановлені винятки із цього правила з метою забезпечення національної безпеки, оборони та інших загальносуспільних інтересів.
- (36) Статтею 25 ГКУ передбачено:
- органам державної влади та органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції. У разі порушення цієї вимоги органи державної влади, до повноважень яких належить контроль та нагляд за додержанням антимонопольно-конкурентного законодавства, а також суб'єкти господарювання можуть оспорювати такі акти в установленому законом порядку;
  - уповноважені органи державної влади і органи місцевого самоврядування повинні здійснювати аналіз стану ринку і рівня конкуренції на ньому і вживати передбачених законом заходів щодо упорядкування конкуренції суб'єктів господарювання.
- (37) Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.
- (38) Згідно із частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції», суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого

самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

- (39) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) - змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.
- (40) Виходячи з наведених законодавчих норм, виконання органами місцевого самоврядування зобов'язання щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами повинно відбуватися завдяки саме власним досягненням, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції.
- (41) Нормами законодавства про захист економічної конкуренції не допускається негативний вплив органів місцевого самоврядування чи інших адміністративних інституцій на конкуренцію.
- (42) Так, статтею 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» встановлюється перелік форм, в яких може реалізовуватись негативний (антиконкурентний) вплив органів влади.
- (43) Частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (44) Абзацом сьомим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачається, що антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, зокрема, визнається надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (45) Під спотворенням конкуренції розуміється настання (можливість настання) необґрунтованих змін у можливостях учасників ринку конкурувати між собою на ринку. При цьому окремі суб'єкти господарювання здобувають переваги над іншими не

завдяки власним досягненням, а внаслідок дії зовнішніх ринкових факторів, одним із яких і є вплив державних органів. На відміну від усунення чи обмеження конкуренції, які супроводжуються структурними змінами на ринку, спотворення конкуренції не впливає на структуру ринку – вона може залишатися незмінною і, на відміну від недопущення конкуренції, навіть формально конкурентною.

- (46) Вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (47) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (48) Справу № 54/18-23 адміністративною колегією Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України було розпочато за ознаками вчинення Міською радою порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та визначеного абзацом восьмим частини другої статті 15 цього Закону, у вигляді антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, внаслідок яких окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами.
- (49) У ході розгляду справи №54/18-23 уточнено кваліфікацію дій Міської ради за абзацом сьомим частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (50) Відповідно до пункту 12.3 статті 12 Податкового кодексу України (далі - ПКУ), сільські, селищні, міські ради в межах своїх повноважень приймають рішення про встановлення місцевих податків та зборів та податкових пільг зі сплати місцевих податків і зборів до 15 липня року, що передує бюджетному періоду, в якому планується застосування встановлюваних місцевих податків та/або зборів, та про внесення змін до таких рішень.
- (51) Відповідно до ПКУ, базовий податковий (звітний) період для плати податку за землю (п. 285.1 ПКУ), є календарний рік.
- (52) Згідно з п.285.2. ПКУ, базовий податковий (звітний) рік починається 1 січня і закінчується 31 грудня того ж року (для новостворених підприємств та організацій, а також у зв'язку із набуттям права власності та/або користування на нові земельні ділянки може бути меншим 12 місяців).
- (53) Відповідно до п.286.2. ПКУ, платники плати за землю самостійно обчислюють суму плати за землю щороку станом на 1 січня і не пізніше 20 лютого поточного року подають до відповідного контролюючого органу за місцезнаходженням земельної ділянки податкову декларацію на поточний рік за формою, встановленою у порядку, передбаченому статтею 46 цього Кодексу, з розбивкою річної суми рівними частками за місяцями.
- (54) Інші періоди та терміни для сплати вищезазначених податків, чинним законодавством

України не передбачені.

- (55) В ході розгляду справи, Міською радою, прийнято Рішення 41 сесії 8 скликання Покровської міської ради від 30.06.2023 №19 «Про внесення змін до Рішення 9 сесії міської ради 7 скликання від 24.06.2016 №16 «Про встановлення ставок земельного податку на території Покровської міської ради» (із змінами)» (далі – Рішення №19), яке набуло чинності з **1 січня 2024 року**.
- (56) Внаслідок аналізу Рішення № 19 встановлено, що цим Рішенням встановлені однакові ставки земельного податку для юридичних і фізичних осіб.
- (57) Оскільки Міською радою прийняте Рішення №19, яким встановлені однакові ставки земельного податку для юридичних і фізичних осіб, то порушення Міської ради у вигляді антиконкурентних дій щодо надання окремим групам суб'єктів господарювання переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, припинено.
- (58) Отже, дії Міської ради у вигляді встановлення для фізичних та юридичних осіб різних ставок земельного податку (за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких не проведено), у період з 01.01.2019 по 31.12.2023, у Рішенні від 24 червня 2016 року «Про встановлення ставок земельного податку на території Покровської міської ради», викладеним в редакції Рішення від 22.06.2018 №14, (із змінами, внесеними рішеннями: від 04.12.2018 №23; від 29.03.2019 №26; від 27.06.2019 №10, від 26.06.№20 № 5), є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним абзацом сьомим частини другої статті 15 цього Закону, у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, шляхом надання окремим групам суб'єктів господарювання переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до спотворення конкуренції.

6. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (59) У відповідь на подання з попередніми висновками у справі №54/18-23 від 03.08.2023, яке було направлено листом від 09.08.2023 №54-02/1620 виконавчим комітетом Міської ради надіслано листа від 03.10.2023 № 5198/06-24//10-2023, у якому надано наступні пояснення щодо встановлення для юридичних та фізичних осіб різних ставок податку за однаковими видами цільового призначення (за кодами видів цільового призначення земель з 01.04 по 01.14 за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку, яких не проведено).
- (60) (початок цитати) «... відповідно до Господарського Кодексу суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав і обов'язків), мають відокремлене майно несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна. Так під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- Господарська діяльність, що здійснюється для досягнення економічних і соціальних

результатів та з метою одержання прибутку, є підприємництвом, а суб'єкти підприємництва – підприємцями.

Рішенням від 24.06.2016 №16 «Про встановлення ставок земельного податку на території Покровської міської ради» зі змінами, за кодами видів цільового призначення земель з 01.04 по 01.14 за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку, яких не проведено встановлені різні ставки земельного податку юридичним та **фізичним особам**, на підставі того, що юридична особа – це суб'єкт підприємницької діяльності (юридичні та фізичні особи підприємці), **фізичні особи** – це громадяни, які мають у власності земельні ділянки та вирощують сільськогосподарську продукцію для задоволення власних потреб, а не для отримання прибутку та не являються підприємцями.

Згідно із ч. 2 ст. 22 Земельного кодексу України до земель сільськогосподарського призначення належать:

а) сільськогосподарські угіддя (рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги);

б) несільськогосподарські угіддя (господарські шляхи і прогони, полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, крім тих, що віднесені до земель інших категорій, землі під господарськими будівлями і дворами, землі під інфраструктурою оптових ринків сільськогосподарської продукції, землі тимчасової консервації тощо).

Землі сільськогосподарського призначення передаються у власність та надаються у користування громадянам - для ведення особистого селянського господарства, садівництва, городництва, сінокосіння та випасання худоби, ведення товарного сільськогосподарського виробництва, фермерського господарства (п.п. «а» част. 3 ст. 22 ЗКУ).

Юридичні особи та фізичні особи підприємці - платники єдиного податку IV групи, які є власниками/користувачами земель сільськогосподарського призначення, звільняються від сплати земельного податку за земельні ділянки (не більше 20 га), що використовуються ними для ведення сільськогосподарського товаровиробництва. За інші земельні ділянки, в тому числі за земельні ділянки сільськогосподарського призначення, що не використовуються для ведення сільськогосподарського товаровиробництва, земельний податок сплачується на загальних підставах.» (кінець цитати).

- (61) Вище наведені пояснення виконавчого комітету Міської ради не можливо прийняти до уваги з огляду на наступне.
- (62) Так, відповідно до статті 15 Податкового кодексу України, платниками податків визнаються **фізичні особи** (резиденти і нерезиденти України), **юридичні особи** (резиденти і нерезиденти України) та їх відокремлені підрозділи, **які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність** (операції), що є об'єктом оподаткування згідно з цим Кодексом або податковими законами, і на яких покладено обов'язок із сплати податків та зборів згідно з цим Кодексом.
- (63) Статтею 50 Цивільного кодексу України регламентовано право фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності, положеннями якої визначено, що право на

здійснення підприємницької діяльності, яку не заборонено законом, має фізична особа з повною цивільною дієздатністю.

- (64) Згідно зі статтею 51 Цивільного кодексу України, до підприємницької діяльності фізичних осіб застосовуються нормативно-правові акти, що регулюють підприємницьку діяльність юридичних осіб, якщо інше не встановлено законом або не впливає із суті відносин.
- (65) Відповідно до підпункту 14.1.226 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України передбачено здійснення фізичною особою господарської діяльності як самозайнятою особою: фізичною особою-підприємцем або особою, яка провадить незалежну професійну діяльність (за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою-підприємцем та використовує найману працю не більше як чотирьох фізичних осіб).
- (66) Таким чином, відповідно до Податкового кодексу України передбачено здійснення фізичною особою господарської діяльності.
- (67) Отже, фізичні особи при здійсненні господарської діяльності, так само, як і юридичні особи, отримують доходи, сплачують податки, тощо.
- (68) На відміну від юридичних осіб фізичні особи-підприємці діють без установчих документів та обов'язкового формування статутного капіталу. Фізична особа, що здійснює господарську діяльність, може бути одночасно і власником бізнесу, і органом управління ним, а також може здійснювати підприємницьку діяльність без залучення найманої праці.
- (69) Також, відповідно до частини першої статті 320 Цивільного кодексу України власник має право використовувати своє майно для здійснення підприємницької діяльності, крім випадків встановлених законом.
- (70) Отже, як юридичні особи, так і фізичні особи можуть здійснювати певну підприємницьку діяльність з використанням земельних ділянок за однаковими кодами видів цільового призначення земель, та відповідно, вважатися учасниками одного (певного) товарного ринку.
- (71) Слід зазначити, що податкове законодавство України ґрунтується, зокрема, на таких принципах:
- рівності усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації;
  - забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу;
  - нейтральності оподаткування - установлення податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків.
- (72) В Рішенні № 16 юридичним та фізичним особам встановлені різні ставки земельного податку за земельні ділянки, за межами населених пунктів, нормативну грошову оцінку яких не проведено (по коду 01 Землі сільськогосподарського призначення) за кодами видів цільового призначення земель, наприклад, «Для надання послуг у сільському господарстві», або «Для розміщення інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції».
- (73) Здійснення діяльності за кодами видів цільового призначення земель «Для надання

послуг у сільському господарстві», «Для розміщення інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції» є, за своєю суттю, господарською діяльністю. Використання земель за такими видами цільового призначення не можуть надаватись саме фізичними особами - громадянами, а можуть надаватись суб'єктами господарювання як юридичними так і фізичними особами - підприємцями.

- (74) З огляду на наведене вище, платники податку за земельні ділянки, які є фізичними особами-підприємцями, можуть обирати ставки встановленими у Рішенні 16 за вказаними вище кодами видів цільового призначення земель саме для фізичних осіб.
- (75) Таким чином, встановлення Міською радою для фізичних та юридичних осіб різних ставок земельного податку за однаковими кодами видів цільового призначення земель може призвести до надання окремим групам суб'єктів господарювання переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до спотворення конкуренції.

7. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ У СПРАВІ

- (76) Отже, зібраними доказами у Справі № 54/18-23, доведено що, дії Міської ради щодо встановлення, у період з 01.01.2019 по 31.12.2023, у Рішенні від 24 червня 2016 року «Про встановлення ставок земельного податку на території Покровської міської ради», викладеним в редакції Рішення від 22.06.2018 №14, *(із змінами, внесеними рішеннями: від 04.12.2018 №23; від 29.03.2019 №26; від 27.06.2019 №10, від 26.06.№20 № 5)*, для фізичних та юридичних осіб різних ставок земельного податку за однаковими кодами видів цільового призначення земель з 01.01 по 01.14 (за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких не проведено), є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним абзацом сьомим частини другої статті 15 цього Закону, у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, шляхом надання окремим групам суб'єктів господарювання переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до спотворення конкуренції.

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА

Визнати дії Покровської міської ради Дніпропетровської області (ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*), які полягають у встановленні, у період з 01.01.2019 по 31.12.2023, у Рішенні від 24 червня 2016 року «Про встановлення ставок земельного податку на території Покровської міської ради», викладеним в редакції Рішення від 22.06.2018 №14 *(із змінами, внесеними рішеннями: від 04.12.2018 №23; від 29.03.2019 №26; від 27.06.2019 №10, від 26.06.№20 № 5)* для фізичних та юридичних осіб різних ставок земельного податку за кодами видів цільового призначення земель з 01.01 по 01.14 (за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких не проведено), порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним абзацом сьомим частини другої статті 15 цього Закону, у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, шляхом надання окремим групам суб'єктів господарювання переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що могло призвести до спотворення конкуренції.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії

Лариса ГРЕЧАНА